



Norecopa
c/o Veterinærinstituttet
Postboks 750 Sentrum
0106 Oslo
www.norecopa.no
tlf. 41 22 09 49
post@norecopa.no

Årsberetning for 2015

Innledning	3
Sekretariatet	4
Overordnede mål.....	5
Styremøter.....	5
Årsmøtet.....	6
Medlemstall.....	6
Tildelinger i 2015.....	6
Revidert regnskap for 2015.....	7
Norecopas nettsider.....	9
Norecopas 3R-pris	12
Norecopas fagseminar.....	13
Politisk kontakt	13
Samarbeid med Forskningsrådet og departementene	14
Arbeidsseminarer	14
Europeisk samarbeid.....	14
Deltagelse på faglige møter	15
Samarbeid med US Department of Agriculture.....	17

Prosjekt om miljøberikelse hos fisk i laboratorieforsøk: ENRICH Fish	17
Alternativer til <i>in vivo</i> forsøk i vaksineutvikling og -testing	18
Samarbeid om britisk husdyrforskning	18
Samarbeid med det danske 3R-senteret	19
Utdeling av Novo Nordisk sin 3R-pris	19
Norecopas nyhetsbrev	19
Norecopa på Facebook.....	20
Publikasjoner.....	20
Kronikker og leserbrev	20
Resultatindikatorer for 2015	21

Innledning

Norecopa er Norges konsensus-plattform for erstatning, reduksjon og raffinering av dyreforsøk. Plattformen ble stiftet den 10. oktober 2007 som en selvstendig medlemsorganisasjon med eget styre, og årsmøtet som det høyeste organet. Norecopas vedtekter¹ ble godkjent på stiftelsesmøtet og er ikke blitt endret siden.

Styrets sammensetning frem til årsmøtet i 2015² var:

Bente Bergersen (styreleder), Mattilsynet

vara: Johan Teige, Mattilsynet

Anne Ramstad, VESO Vikan

vara: Terje Tingbø, Pharmaq AS

Siri Knudsen, Universitetet i Tromsø

vara: Aurora Brønstad, Universitetet i Bergen

Anton Krag, Dyrevernalliansen

vara: Harald Small, Dyrebeskyttelsens Alternativfond

Under årsmøtet den 2. juni ble Glenn Arve Sundnes, MSD Animal Health Innovation AS, valgt inn i styret istedenfor Anne Ramstad, som ønsket å fratre sin stilling.

Styrets sammensetning i perioden 2. juni 2015 – 24. mai 2016 blir derfor slik:

Bente Bergersen (styreleder), Mattilsynet

vara: Johan Teige, Mattilsynet

Glenn Arve Sundnes, MSD Animal Health Innovation AS

vara: Terje Tingbø, Pharmaq AS

Siri Knudsen, Universitetet i Tromsø

vara: Aurora Brønstad, Universitetet i Bergen

Anton Krag, Dyrevernalliansen

vara: Harald Small, Dyrebeskyttelsens Alternativfond

¹ <http://norecopa.no/vedtekter>

² <http://norecopa.no/styre-og-sekretariat>

Valgkomitéen har i 2015 bestått av:

Bjørn Groven, Mattilsynet (leder)
Adeleid Haugen, Dyrevernalliansen
Tor André Giskegjerde, EWOS
Tore Kristiansen, Havforskningsinstituttet

Komiteen for tildeling av Norecopas 3R-pris i 2015 har bestått av:

Lasse Skoglund, Universitetet i Oslo (leder)
Torill Malmstrøm, Dyreetikk.no
Heidi Bugge, Mattilsynet
Christian Wallace, VESO Vikan

Bjørn Flatland, VESO, som har vært Norecopas revisor siden stiftelsen i 2007, fratrådte sitt verv under årsmøtet den 2. juni. Jon Tjørsvaag Nilsen fra samme institusjon ble valgt til ny revisor. Regnskapet inngår i Veterinærinstituttets regnskapssystem og er dermed også underlagt Riksrevisjon.

Sekretariatet

Sekretariatet er tilknyttet Veterinærinstituttet, som dermed har personal- og økonomiansvar. Sekretærstillingen er lagt til Seksjon for sjukdomsforebygging og dyrevelferd, Avdeling for dyrehelse³. Sekretæren har hatt noe kontorstøtte fra Administrasjonen i forbindelse med utsendelse av fakturaer.

Adrian Smith har vært fast ansatt som Norecopas sekretær i 50% stilling siden 2008. I samråd med Norecopas styre har han en hjemmekontoravtale med Veterinærinstituttet. I 2015 arbeidet han i 80% stilling. De ekstra lønnskostnadene ble tatt fra ekstrabevilgningen som Norecopa fikk fra Stortinget i 2015 (se nedenfor).

³ <http://www.vetinst.no/Om-oss/Avdeleringer>

Arbeidsmiljøet, likestilling og miljøpåvirkning

Norecopa har for tiden én mannlig ansatt i 80% stilling og én kvinne engasjert i 60% stilling. Begge har hjemmekontoravtaler med Veterinærinstituttet. Styret består av like antall kvinner (hvorav én er styreleder) og menn. Det er ikke registrert skader eller ulykker på de ansatte i beretningsåret, eller klager på arbeidsmiljøet. Norecopa driver ikke med virksomhet som kan forårsake en betydelig påvirkning av det ytre miljøet.

Overordnede mål

Norecopas overordnede mål er å fremme “de 3 R’ene” (Replacement, Reduction, Refinement) innenfor dyreforsøk i Norge. Målet er beskrevet i mer detalj i handlingsplanen for organisasjonen⁴ som godkjennes på årsmøtene. Norecopas handlingsplan består av en kortsiktig del (for inneværende år) og en langsiktig del (for de tre neste årene).

Norecopa skal i henhold til vedtektene

- bidra til å øke kunnskap om de 3 R’ene
- fungere som et kompetansesenter (nasjonal plattform)
- tilstrebe konsensus mellom interessepartene (forvaltningen, forskningen og undervisningen, industrien og dyrevernorganisasjonene)
- være medlem av den europeiske interesseorganisasjonen for nasjonale plattformer, *ecopa (European Consensus-Platform on Alternatives)*⁵.

Styremøter

Det er avholdt tre styremøter i 2015 (4. februar, 5. mai og 7. oktober). Referatene er tilgjengelige på Norecopas nettsider⁶.

⁴ <http://norecopa.no/aktivitetsplan>

⁵ <http://www.ecopa.eu>

⁶ <http://norecopa.no/styrereferater>

Årsmøtet

Norecopas årsmøte ble arrangert den 2. juni 2015, sammen med et fagseminar (se nedenfor). Årsberetningen og regnskapet for 2014 samt budsjettforslaget for 2015 og aktivitetsplanen for 2015-18 ble godkjent. Det var kun 7 stemmeberettigede tilstede på årsmøtet (mot 3 i fjor). Tatt i betraktning at årsmøtet er Norecopas høyeste organ er antallet skuffende lavt.

Alle sakspapirene og referatet fra årsmøtet er lagt ut på Norecopas nettsider⁷.

Medlemstall

Ved utgangen av 2015 var det 46 institusjoner eller avdelinger med fullt medlemskap i Norecopa, og 26 privatpersoner med assosiert medlemskap. Tallene var henholdsvis 47 og 27 i 2014. De fleste av de store forskningsinstitusjonene i Norge er medlemmer av Norecopa. På årsmøtet ble det vedtatt å beholde den samme årskontingenten som i 2014: kr. 1 000 for institusjonsmedlemskap og kr. 200 for privatpersoner. Kontingenten for privatpersoner har dermed vært uendret siden oppstarten av Norecopa i 2007. Til tross for fremstøt via nyhetsbrevene og Facebook har det ikke lyktes Norecopa å øke antallet individuelle medlemmer.

Tildelinger i 2015

1. I 2012 inngikk Norecopa en 3-årig avtale med Nordisk Samfunn mot Smertevoldende Dyreforsøk⁸ (NSMSD) for å finansiere arbeidet med å videreutvikle databasen NORINA. Karina Smith er blitt lønnet i halv stilling med disse midlene. NSMSD har i 2015 forlenget avtalen for en ny 3-års periode (ut 2017), denne gangen i 60% stilling. Det er skrevet en årsrapport til NSMSD, som ble publisert i deres blad *Dyrets Rett*.

⁷ <http://norecopa.no/arsmoter>

⁸ <http://www.nsmsd.no>

2. Norecopa søkte NSMSD om kr. 50 000 til arbeidet med organisasjonens nye nettsider, og fikk dette beløpet.
3. Norecopa søkte Novo Nordisk om støtte til utarbeidelse av nye nettsider, og fikk kr. 200 000.
4. Norecopa søkte Lotteri – og stiftelsestilsynet om momskompensasjon og fikk utbetalt kr. 92 364.
5. I Næringskomitéens budsjettinnstilling for 2015 ble tildelingen til Norecopa økt med kr. 500 000 til 1,3 millioner kroner.

Revidert regnskap for 2015

Norecopas grunnbevilgning kommer fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Fiskeri- og kystdepartementet (FKD). Den gis som midler til forvaltningsstøtte gjennom tildelingen til Veterinærinstituttet. Siden stiftelsen av Norecopa har departementene gitt midler til en halv sekretærstilling pluss ca. kr. 200 000 i driftsmidler. I 2015 (som i 2013 og 2014) fikk imidlertid Norecopa en tilleggsbevilgning på kr. 500 000 som resultat av Stortingets budsjettbehandling i desember 2014.

Regnskap og budsjett, Norecopa

	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Regnskap 2014	Budsjett 2014
Utgifter				
1 Deltagelse på ecopas årsmøte	10 873,65	5 000,00	0,00	0,00
Drift av sekretariatet				
2 Lønnsutgifter, Adrian Smith	966 962,17	966 672,00	956 602,49	931 428,75
Lønnsmidler, Karina Smith	337 425,00	337 425,00	308 000,01	308 000,00
3 Kontorutgifter	18 529,94	29 500,00	23 865,00	13 371,25
Kontorrekvisita	13 933,94	25 000,00	19 571,00	5 371,25
Oppgradering av programvare	4 596,00			
Utgifter til telefon & bredbånd		4 500,00	4 294,00	8 000,00
Trykningsutgifter				
4 Materiale til årsmøtet	1 384,50	1 000,00	1 216,00	1 000,00
5 Øvrig informasjonsmateriale	3 524,75	4 000,00	3 848,50	7 000,00
6 Medlemsavgift ecopa	942,92	900,00	837,99	900,00
7 Faglige møter*	51 853,75	20 938,64	21 943,92	10 000,00
Internettsider				
8 Utvikling, vedlikehold, lisenser	127 642,00	70 000,00	169 928,13	70 000,00
9 Domeneregistrering	13 663,75	9 000,00	8 682,50	5 500,00
Styremøter & årsmøte				
10 Reiseutgifter	24 370,66	45 000,00	44 835,21	40 000,00
Styremøte 13. februar		0,00		100,00
Styremøte mai		0,00		100,00
Årsmøte	22 236,34	25 000,00	19 968,43	34 700,00
Styremøte oktober		0,00		100,00
Høring og lignende	2 134,32	20 000,00	24 866,78	5 000,00
11 Beverting	8 214,65	10 000,00	9 578,73	10 000,00
Årsmøte juni	8 214,65	10 000,00	9 578,73	10 000,00
12 Øvrig faglig aktivitet	448 145,46	250 000,00	141 208,00	235 357,67
Utdeling av 3R pris	30 000,00	30 000,00	31 908,00	35 000,00
Støtte til vaksineprosjekt			100 000,00	100 000,00
Annet			9 300,00	100 357,67
Voss	25 277,96	30 000,00		
ENRICH-Fish	448,75	190 000,00		
Nye nettsider	392 418,75	250 000,00		
Sum utgifter	2 013 533,20	1 999 435,64	1 690 546,48	1 632 557,67
Inntekter				
13 Tildelinger	-1 300 000,00	-1 300 000,00	-1 300 000,00	-1 300 000,00
Momskompensasjon	-92 634,00	0,00	0,00	0,00
Tilskudd fra Stiansens Stiftelse/LAL/SAB/Dyrebeskyttelse	-90 000,00	0,00	-189 699,45	0,00
Tilskudd fra Nordisk Samfunn (Karina Smith)	-337 425,00	-337 425,00	-264 000,00	-264 000,00
ENRICH-Fish	0,00	-190 000,00		
Nye nettsider (Novo Nordisk + NSMSD)	-250 000,00	0,00		
14 Medlemsavgift, fullt medlemskap	-40 000,00	-36 000,00	-36 400,00	-42 000,00
15 Medlemsavgift, assosiert medlemskap	-4 600,00	-5 000,00	-9 100,00	-4 200,00
Underforbruk fra året før	-131 010,64	-131 010,64	-22 357,67	-22 357,67
Sum inntekter	-2 245 669,64	-1 999 435,64	-1 821 557,12	-1 632 557,67
Resultat	232 136,44	0,00	131 010,64	0,00

*Faglige møter: HiOA seminar, UiT foredrag 090315 (nullet), NC møte i Brussel arrangert av NL, Kina, Hannover, Linz, Fiskehelseseminar Oslo, Ispra, MT Trondheim, New Haw, Dansk 3R-senter billetter (nullet), COST Napoli (nullet), EU-kommisjonens NC møte, UiB foredrag 080116 (nullet i 2016)

Regnskapet⁹ viser et underforbruk i 2015 på kr. 232 136,44 som overføres i sin helhet til 2016. Underforbruket skyldes at Norecopa mottok betydelige tilskudd (se ovenfor) på slutten av året til arbeid med nettsidene som skal fortsette i 2016, samt et tilskudd på kr. 90 000 fra Dyrebeskyttelsen som er øremerket et seminar i februar 2016.

Regnskapet for 2015 ble revidert av Norecopas revisor på bilagsnivå. Forutsetningen for fortsatt drift av Norecopa er tilstede.

⁹ <http://norecopa.no/files/Revidert-regnskap-2014.pdf>

Langt den største utgiften som Norecopa har, er lønns- og administrasjonskostnadene til sekretæren, som også inkluderer administrasjonskostnader (overhead) til Veterinærinstituttet.

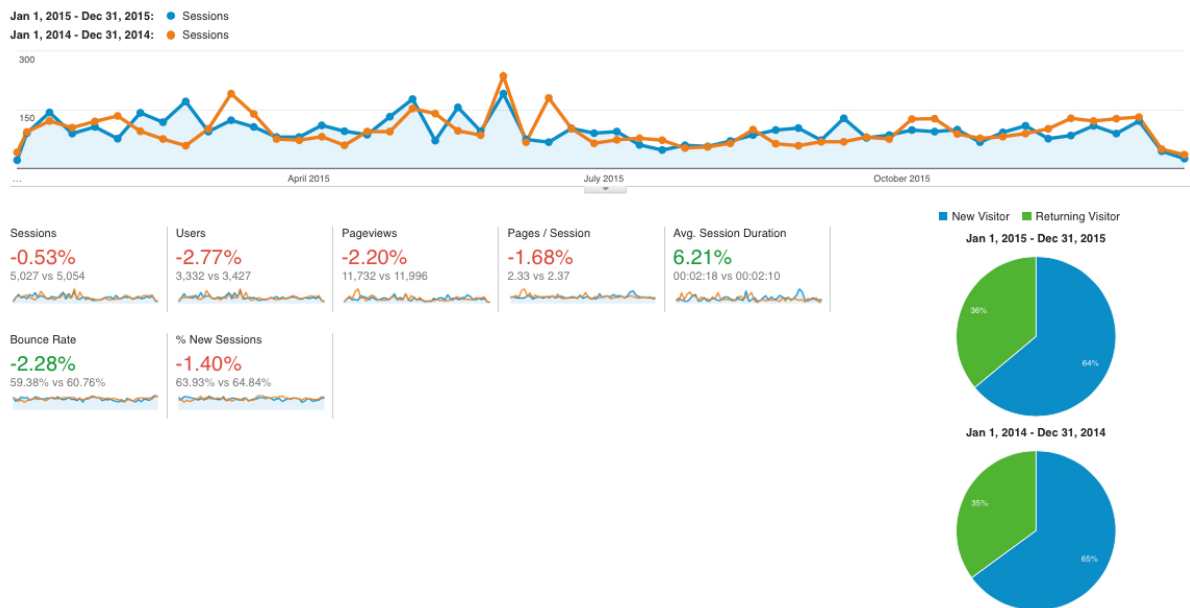
Det er Norecopas erfaring at det er svært vanskelig å drifte organisasjonen på den halve stillingen som utgjør basisbevilgningen fra departementene. De økte lønns- og administrasjons-kostnadene må skaffes fra andre steder. Næringskomitéens ekstrabevilgning på en halv million kroner de tre siste årene har gitt Norecopa mye større handlingskraft.

Lønns- og administrasjonskostnadene til Karina Smith, som drifter databasene NORINA, TextBase og Classic AVs, ble i 2015 dekket i sin helhet av tilskudd fra Nordisk Samfunn mot Smertevoldende Dyreforsøk.

Norecopa brukte et betydelig beløp i 2015 (ca. kr. 500 000) på drift og utvikling av sine nettsider samt den første fasen av utviklingen av helt nye nettsider. Dette er imidlertid i tråd med Norecopas vedtatte overordnede mål om å spre kunnskap om 3R-alternativer. Beløpet er høyere enn budsjettet på grunn av tildelingene fra Novo Nordisk og NSMSD.

Norecopas nettsider

Norecopa har hatt egne nettsider, www.norecopa.no, siden februar 2008. I tillegg er suffiksene .info, .com, .eu, .net, .org og .cn registret på domenenavnet. Nettsidene oppdateres fortløpende av sekretæren. Verktøyet Google Analytics er blitt brukt siden 2010 for å skaffe bedre kunnskap om hvordan nettsidene brukes. Analysen viser denne utviklingen pr. uke i trafikken (antall besøk) i 2015 (turkis) sammenlignet med 2014 (oransje), plottet pr. uke:

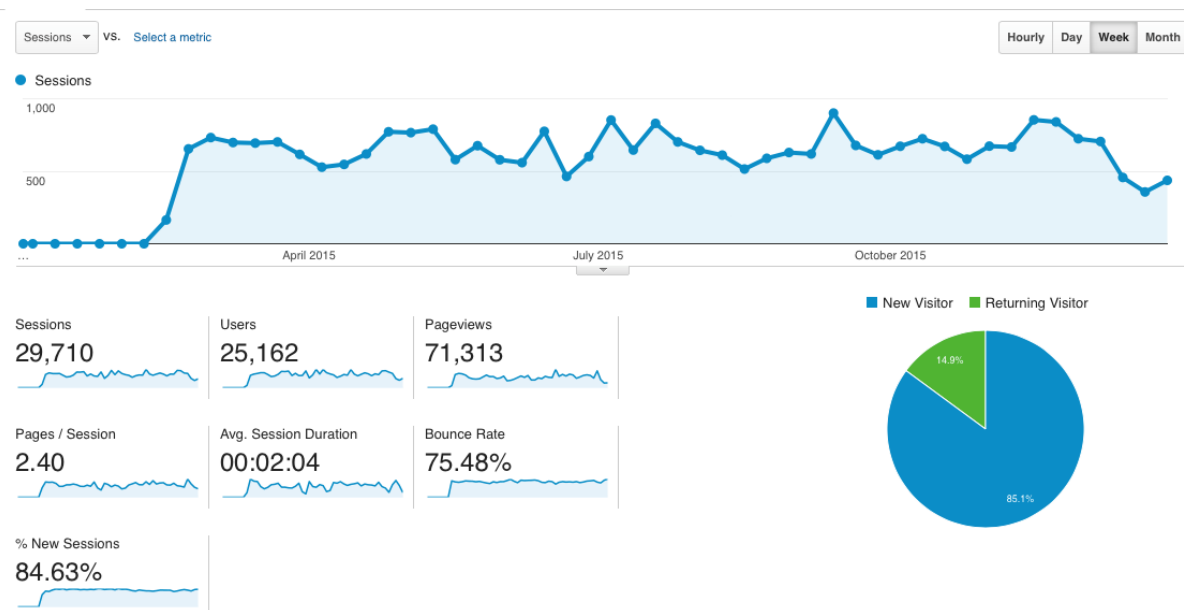


Antallet unike brukere og antallet sider som de leser har vært ganske konstante i forhold til 2014. Nettsidene hadde 11 732 visninger, som gir det samme gjennomsnittet som i 2014: 32 visninger pr. døgn.

I tillegg har Norecopa siden januar 2011 drevet to nettstedet som opprinnelig ble utviklet ved Forsøksdyravdelingen på NVH:

- <http://oslovet.norecopa.no>
- <http://film.oslovet.norecopa.no>

Statistikken for bruken av disse sidene vises nedenfor (de fleste dataene for januar og februar mangler på grunn av en teknisk feil):



Nettsidene ble lest 71 313 ganger i den målte perioden, hvilket tilsvarer ca. 80 000 ganger i hele 2015, eller 220 ganger per døgn.

I 2015 startet Norecopa arbeidet med å bygge helt nye nettsider, som skal samle alle ressursene i ett nettsted. En omfattende kravspesifikasjon på 40 sider ble utarbeidet, og et tilbudsforespørsel ble sendt ut til fem IT-firmaer, som alle leverte tilbud. Valget falt på firmaene NetLab og Bitfarm i fellesskap. De nye nettsidene skal være operative den 15. februar 2016.

I tillegg til nettsidene driver Norecopa fortsatt et lukket diskusjonsforum via epost for kontaktpersoner ved landets ca. 60 forsøksdyravdelinger.

Norecopa bruker firmaet NetLab og deres redigeringsprogram til nettsidene norecopa.no. Nettsidene oslovet.norecopa.no driftes av firmaet Bitfarm. Norecopa benytter firmaene Webhuset og Webconsult til domeneregistrering og drift av diskusjonsforumet.

Norecopas 3R-pris

Norecopas pris til fremme av de 3 R-ene (3R-Prisen)¹⁰ ble delt ut for sjette gang på Adamstua i Oslo den 2. juni 2015. Prisen består av kr 30 000,- og et diplom.

Årets pris gikk til professor Stig Larsen ved NMBU. Han har utviklet en matematisk modell som kan redusere antallet dyr som brukes i belastende dyreforsøk til under halvparten, med mer nøyaktige resultater. Istedenfor å velge et konstant antall dyr på hvert dosetrinn, bestemmes antallet ut i fra resultatet man fikk på det forrige trinnet. Dermed tar man hensyn til dyrenes respons istedenfor å bruke et unødvendig stort antall dyr og irrelevante dosetrinn.

Prisen ble delt ut av spesialrådgiver Kristin Thorud fra Norges Forskningsråd.

Foruten prisvinnerne var følgende nominert til prisen:

1. *Daniela Costea, Universitetet i Bergen*

Daniela Costea samarbeider med laboratorier i Brasil og India hvor det er stor hyppighet av munnhulekreft og hvor det brukes et stort antall levende dyr til studier av dette. Hennes gruppe har utviklet tredimensjonelle modeller, bygget av levende humane celler, av både normal og kreftrammet munnslimhinne. Det viser seg at modellen er bedre enn dyreforsøk for å spå hvor invasive kreftcellene er i slimhinnevev. Modellen har også vært brukt til å studere innveksten av sykdomsfremkallende bakterier i forbindelse med tannkjøtt sykdom, og til å erstatte giftighetstester som normalt utføres på dyr.

2. *Adam Lillicrap, Norsk institutt for vann forskning (NIVA)*

Adam Lillicrap har arbeidet både nasjonalt og internasjonalt for å gjennomføre alternativer til dyreforsøk i forbindelse med vurderingen av kjemikaliers effekt på miljøet. Han ledet arbeidet på europeisk nivå for å utvikle *in vitro* tester på celler og embryoer for å erstatte den gjeldende akutte giftighetstesten på fisk. Han har vært involvert i arbeidet med å endre kravene til testen for akkumulering av kjemikalier i miljøet, slik at det brukes færre dyr. Han er leder for en global rådgivningsgruppe på alternativer til forsøksdyr og leder et

¹⁰ <http://norecopa.no/norecopas-3r-pris>

prosjekt som skal utvikle en ny ISO-standard for giftighetstesting basert på bruk av celler.

Norecopas fagseminar

Norecopa arrangerte sitt årlige fagseminar på Adamstua den 2. juni 2015. Seminaret besto av følgende:

- *Detection and alleviation of pain in fish* (Dr. Lynne Sneddon, Liverpool University)
- *Pain management after surgery: are we good enough?* (Professor Eddie Clutton, Edinburgh University)
- En paneldebatt om bruken av levende dyr til utvikling og testing av fiskevaksiner. Svein Rune Andersen fra Statens Legemiddelverk holdt et innlegg. Øvrige deltagere var

Omlag 60 personer var tilstede. Presentasjonene fra seminaret er lagt ut på Norecopas nettsider¹¹.

Politisk kontakt

Norecopas sekretær har drevet en del lobbyvirksomhet på Stortinget for å øke den politiske interessen for de 3R'ene og for å få større ressurser til Norecopas arbeid.

På styremøtet den 4. februar ble det vedtatt å bruke noe av den ekstra bevilgningen til å øke sekretærens stillingsprosent fra 50% til 80%, mens resten ble brukt til å støtte prosjektene som er omtalt i denne årsberetningen.

Den 22. oktober hadde sekretæren et innlegg under Næringskomitéens åpne høring om statsbudsjettet for 2016. Den 11. desember ble komitéens innstilling godkjent av Stortinget. Innstillingen inneholdt et enstemmig vedtak om at Norecopa skal sikres minst de samme ressursene som i 2014.

¹¹ <http://norecopa.no/arsmoter>

Samarbeid med Forskningsrådet og departementene

Norecopa fortsetter å ha jevnlig kontakt med Forskningsrådet, og har mottatt kr. 96 000 i 2015 til det tidligere omtalte internasjonale seminaret på Voss i mai. I tillegg er Norecopa en del av forskningsprosjektet ENRICH-Fish, finansiert av Forskningsrådet.

Norecopa har hatt en del kontakt med Landbruks og matdepartementet (LMD) i forbindelse med forbederelsene på dannelsen av en nasjonal komité for beskyttelse av forsøksdyr. En slik komité er påkrevet i EUs medlemsland. Selv om Norge ikke ennå har gjennomført EUs forsøksdyrdirektiv 2010/63, har LMD uttalt at de planlegger en slik komité. Norecopa har levert innspill om sammensetningen av komitéen.

Arbeidsseminarer

I samarbeid med Universitetet i Bergen og Radboud University i Nijmegen, arrangerte Norecopa et arbeidsseminar på Voss i tiden 27.-28. mai med tittelen "Systematic Reviews and Harm-Benefit Assessment of Animal Experiments", med 35 deltagere fra 7 land. Norges Forskningsråd støttet arrangementet med kr. 96 000.

Norecopa har dessuten brukt mye tid i 2015 til å forberede et seminar som arrangeres samme sted i tiden 1.-3. februar 2016. Seminaret, med navnet Training School in Experimental Design and Statistics, er et samarbeid med den britiske organisasjonen FRAME og Universitetet i Bergen. Seminaret vil ha 50 deltagere fra flere land. I 2015 mottok Norecopa et tilskudd på kr. 90 000 til dette arrangementet fra Dyrebeskyttelsen Norges Fond for Alternativ Forskning. Pengene overføres til 2016.

Europeisk samarbeid

Norecopa har deltatt aktivt i møter innenfor forsøksdyrmiljøet som er blitt arrangert i EU:

1. Norecopas sekretær deltok på et møte hos EUs Joint Research Centre i Ispra den 21. og 22. april.
2. Den 8. oktober arrangerte lederen for den nasjonale komitéen i Nederland et uformelt møte for lederne for EUs nasjonale komitéer hos EU-Kommisjonen i Brussel.
3. Den 4. desember arrangerte EU-Kommisjonen et formelt møte for representanter for de nasjonale komitéene.

Norecopas sekretær har siden 2013 vært styremedlem av både det danske 3R-senteret og den nasjonale komitéen for beskyttelse av forsøksdyr i Danmark. Han deltar i ca. 5 styremøter i året i København. Disse har gitt verdifulle kontakter og har økt utvekslingen av faglig informasjon mellom Norecopa og Danmark.

Deltagelse på faglige møter

1. Norecopas sekretær deltok på et fiskehelseseminar for fiskeforskere på Adamstua i Oslo den 30. januar. Han holdt et innlegg med tittelen "Norecopa: 3R-tools to improve research applications".
2. Den 5. februar holdt sekretæren et innlegg til de ansatte ved Universitetet i Bergen sin dyreavdeling i anledningen den internasjonale feiringen av rollen som dyreteknikere har i forskningen.
3. Norecopas sekretær ble av det britiske Home Office invitert til å delta på et fagseminar i Beijing i tiden 17.-19. mars. Seminaret samlet ca. 200 forskere fra hele Kina. Sekretæren holdt to foredrag og deltok i veiledningen under gruppearbeidet. Etter seminaret skrev han fagartikler fra fordragene, som publiseres etterhvert i det kinesiske forsøksdyrtidsskriftet.
4. Sekretæren og to styremedlemmer deltok på informasjonsmøter arrangert av Mattilsynet i Trondheim den 16. og 17. april for å diskutere den nye forsøksdyrlovgivningen og forvaltningsmodell.
5. Sekretæren deltok i et debattseminar om alternativer til dyreforsøk ved Høgskolen i Oslo og Akershus den 24. april.

6. Styremedlem Siri Knudsen representerte Norecopa under det årlige Scand-LAS symposiet som ble arrangert i Turku i tiden 9.-12. juni. Norecopa hadde også en posterpresentasjon med tittelen "A Global Guide to 3R Resources", som beskrev 3R-databasene og søkemotoren produsert av Norecopa.
7. Varastyremedlem Aurora Brønstad har også i 2015 vært co-chair av en arbeidsgruppe oppnevnt i samarbeid mellom AALAS og FELASA som utarbeider en rapport om "Harm-Benefit Assessment of Animal Studies"¹².
8. Sekretæren og varastyremedlem Aurora Brønstad deltok på et møte i Hannover arrangert i fellesskap av AAALAC International, ESLAV og ECLAM. Norecopa hadde en plakat på møte med tittelen "Identifying 3R resources for animal care and research".
9. Sekretæren deltok på *ecopas* årsmøte under EUSAAT-kongressen i Linz den 22. september, og presenterte Norecopas aktivitet. Sekretæren hadde brukt mye tid i forkant til å utarbeide og sirkulere utkast til nye vedtekter for *ecopa*. Disse ble diskutert på årsmøtet og ble vedtatt med mindre endringer. Sekretæren fungerte uoffisielt som styremedlem i *ecopa* etter årsmøtet i 2013 og frem til dette årsmøtet, da et nytt styre ble valgt. På årsmøtet fikk Norecopas sekretær det tekniske ansvaret for oppdatering og vedlikehold av *ecopas* nettsider¹³.
10. Sekretæren har hatt en del kontakt med en internasjonal ekspertgruppe som er blitt opprettet for å ivareta interessene til dyregruppen cephalopoder (blekksprut m.m.), som nå er blitt innlemmet i EUs forsøksdyrlovgivning. Han foreleste om 3R på et forskerkurs i Vico Equense utenfor Napoli i tiden 27.-30. oktober, og holdt et innlegg via Skype til ekspertgruppen under deres samling ved Cascais utenfor Lisboa den 26. november. Det er forventet at Norecopa vil ha mer kontakt med denne gruppen i fremtiden. Tore Kristiansen, som sitter i Norecopas valgkomité, er medlem av ekspertgruppen.
11. Sekretæren har holdt foredrag om alternativer til dyreforsøk og Norecopa på kurs i forsøksdyrlære for forskere ved universitetene i Bergen (7. januar og 9. september) og Tromsø (9. mars).

¹² <http://www.felasa.eu/working-groups/working-groups-present/aalas-felasa-working-group-on-harm-benefit-analysis-of-animal-studies>

¹³ <http://www.ecopa.eu>

12. Styremedlem Siri Knudsen og varastyremedlem Aurora Brønstad er medlemmer av en plattform opprettet av EU-kommisjonen som diskuterer hvordan opplæringskravene i EUs forsøksdyrdirektiv skal praktiseres.

Samarbeid med US Department of Agriculture

Norecopas sekretær har i 2015 fortsatt å utvide databasen 3R Guide¹⁴, i samarbeid med informasjonsspesialist Tim Allen ved US Department of Agriculture (USDA) sitt Animal Welfare Information Centre (AWIC)¹⁵.

I begynnelsen av 2015 fullførte Norecopa arbeidet med å bygge og konstruere en ny, avansert søkemotor for sine 4 databasene¹⁶, i samarbeid med firmaet Bitfarm. USDA har i 2015 uttrykt interesse for å benytte denne søkemotoren mot sine interne databaser. Norecopa og USDA har derfor i 2015 skrevet en kontrakt om samarbeid på dette området. Søkemotoren vil brukes til å aksessere poster i databasene som USDAs ansatte har merket som relevante for de 3 R-ene.

I 2015 har Norecopas sekretær også på invitasjon fra USDA evaluert et kurs i alternativer produsert av AWIC.

Prosjekt om miljøberikelse hos fisk i laboratorieforsøk: ENRICH Fish

Med et tilskudd på kr. 100 000 fra Norecopa skrev Nofima Tromsø en søknad til Forskningsrådet i 2014 om et prosjekt for å utvikle bedre miljøberikelse for fisk i laboratorieforsøk. Prosjektet heter "*Using optimised environmental enrichment to improve the rearing conditions and welfare of Atlantic salmon in relation to the 3Rs*", eller ENRICH Fish. Prosjektet var et av de tre som fikk tilsagn fra Forskningsrådets tildeling av 3R-midler det året.

Norecopa er med på prosjektet og har ansvaret for en av arbeidspakkene, som har med seminarvirksomhet og spredning av resultatene å gjøre.

¹⁴ <http://www.3RGuide.info>

¹⁵ <http://awic.nal.usda.gov>

¹⁶ <http://search.norecopa.no>

Prosjektet startet i mars 2015. Dette året er blitt brukt til innledende forskningsarbeid.

Alternativer til *in vivo* forsøk i vaksineutvikling og -testing

I 2013 og 2014 støttet Norecopa prosjekter med tilsammen kr. 140 000 for å utvikle *in vitro* alternativer til "batch potency" tester for fiskevaksiner. Det store antallet dyr som brukes til vaksineutvikling og -testing var gjenstand for en paneldebatt under fagseminaret som Norecopa arrangerte i forbindelse med årsmøtet den 2. juni. Norecopa tar sikte på å følge dette opp ved å invitere eksperter på området til et arbeidsseminar, hvor målet blir å utarbeide konkrete planer for en reduksjon i antallet dyr. Sekretæren har brukt en del tid til å forberede dette seminaret, som planlegges arrangert i begynnelsen av 2016.

Samarbeid om britisk husdyrforskning

Den 8. september ble det tredje i en serie møter om husdyrforskning arrangert av APHA (Animal and Plant Health Agency) og RSPCA (Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals), Storbritannia. Møtet hadde tittelen "Welfare of wild animals used in regulated procedures". Møteserien er et direkte resultat av Norecopas internasjonale konsensumøte i september 2012 om *Harmonisation of the Care and Use of Agricultural Animals in Research*¹⁷. Norecopas sekretær deltok på møtet og holdt et innlegg om retningslinjer og ressurser innen viltforskning. En rapport fra møtet er under utarbeidelse og vil bli publisert i 2016. Rapportene fra de forrige møtene er gjengitt på Norecopas nettsider med deres tillatelse.¹⁸

¹⁷ <http://norecopa.no/agricultural-animals>

¹⁸ <http://www.norecopa.no/files/RSPCA-AHVLA2014.pdf>

Samarbeid med det danske 3R-senteret

Norecopas sekretær har hatt tett kontakt med det danske 3R-senteret¹⁹ siden 2013 da han ble valgt inn i styret. Styret fungerer også som styret for det danske Utvalg for Forsøgsdyr og Alternativer som det var pålagt å etablere i henhold til EUs forsøksdyrdirektiv. Han deltar i regi av egenperson, ikke som representant for Norecopa, men erfaringene fra dette arbeidet kommer også Norecopa til gode.

Utdeling av Novo Nordisk sin 3R-pris

Norecopas sekretær var juryformann under utdelingen av Novo Nordisk sin årlige 3R-pris i Måløv utenfor København den 20. november 2015. Han holdt også en presentasjon på 15 minutter om sentrale temaer knyttet til 3R-arbeid. En internkomité i firmaet hadde på forhånd plukket ut 6 finalister fra tilsammen 14 nominerte²⁰.

Norecopas nyhetsbrev

Siden 2008 har sekretæren sendt ut elektroniske nyhetsbrev til samtlige medlemmer i Norecopa og andre interessenter. Det er sendt ut 8 slike brev i 2015²¹. Antallet abonnenter i 2015 har som i 2014 ligget på i underkant av 1300 personer. Sekretæren mottar imidlertid mange positive tilbakemeldinger om nyhetsbrevene og betrakter dem som en viktig del av Norecopas opplysningsarbeid. Samtlige nyhetsbrev er arkivert på Norecopas nettsider, slik at innholdet er søkbart, noe som øker deres verdi.

¹⁹ <http://www.3rcenter.dk>

²⁰ <http://www.novonordisk.com/rnd/bioethics/ethics/3r-award.html>

²¹ <http://norecopa.no/nyhetsbrev>

Norecopa på Facebook

Norecopa har hatt en Facebook-profil²² siden mai 2013. Ved utgangen av 2015 var det 497 som "liker" profilen, en økning på 30 fra året før. Facebook-aktiviteten er ikke en av Norecopas prioriterte oppgaver. Det er lagt ut ca. 60 meldinger på Facebook i 2015.

Publikasjoner

Norecopas sekretær har publisert følgende vitenskapelig artikler i 2015:

1. Smith AJ (2015): How can standardised reporting of animal research advance the 3Rs? *Acta Laboratorium Animalis Scientia Sinica*, 2015, 23(5): 543-550
2. Smith AJ (2015): Have the 3Rs and alternatives been effectively explored? *Acta Laboratorium Animalis Scientia Sinica*, 2015, 23(6): 656-664

Sekretæren har oppdatert en artikkel om forsøksdyr i De nasjonale Forskningsetiske komitéenes sitt Forskningsbibliotek²³, samt overvåket oversettelsen av denne til engelsk²⁴.

Sekretæren har også levert stoff om Norecopas aktiviteter til *ecopas* spalte i tidsskriftet *Alternatives zu Tierexperimenten* (ALTEX, bind 32, numre 2 og 3), og til nyhetsbrevet fra Scand-LAS.

Kronikker og leserbrev

Norecopa har skrevet én kronikk i 2015:

- Dyreforsøk: ut av skyttergravene! (Aftenposten, 2. oktober 2015)²⁵

Norecopas sekretær ble intervjuet i forbindelse med en reportasje som ble publisert på

²² <https://www.facebook.com/Norecopa>

²³ <https://www.etikkom.no/FBIB/Temaer/Forskning-og-miljo/Dyr>

²⁴ <https://www.etikkom.no/en/library/topics/research-and-environment/animals-in-research/>

²⁵ <http://norecopa.no/files/Aftenposten-021015.pdf>

Forskerforum sine nettsider 6. januar om smertevoldende dyreforsøk hos fisk²⁶.

Resultatindikatorer for 2015

Ifølge handlingsplan for 2015 har Norecopa følgende resultatindikatorer:

1. Antallet medlemmer (individer og institusjoner)
2. Antallet henvendelser til sekretariatet
3. Antallet besøkende på nettsidene
4. Antallet abonnenter til nyhetsbrevet
5. Antallet deltagere på årsmøter og andre arrangementer i Norecopas regi
6. Antallet kronikker
7. Antallet vitenskapelige artikler
8. Antallet uttalelser og andre høringsdokumenter
9. Regnskapet

Alle disse aktivitetene er beskrevet i mer detalj i egne avsnitt ovenfor. Resultatene kan oppsummeres slik:

	2015	2014
1. Antallet medlemmer		
institusjoner:	46	47
privatpersoner:	26	27
2. Antallet henvendelser (epost):	ca. 3 500	ca. 3 500
3. Antallet besøkende på nettsidene:		
norecopa.no:	3 332	3 427
oslovet.norecopa.no:	ukjent	>350 000
4. Abonnenter på nyhetsbrevet:	ca. 1 200	ca. 1 260
5. Deltagere på		
fagseminaret:	ca. 50	ca. 50
årsmøtet (stemmeberettiget):	7	3

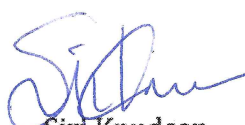
²⁶ <http://www.forskerforum.no/wip4/fisk-er-testobjekt-nummer-n/d.epl?id=2194416>

6. Antallet kronikker:	1	1
7. Antallet vitenskapelige artikler:	1	3
8. Antallet uttalelser og høringsdokumenter:	0	0
9. Regnskapet:	+232 136	+ 131 010

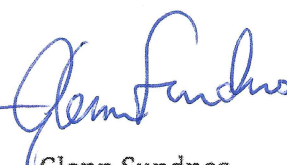
Oslo, 29. mars 2016



Bente Bergersen
(styreleder)



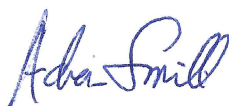
Siri Knudsen
(styremedlem)



Glenn Sundnes
(styremedlem)



Anton Krag
(styremedlem)



Adrian Smith
(sekretær)